

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

Anàlisi de recursos educatius i eines didàctiques per a l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut

Sergio Pedroso Flores

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2019-20

DNI de l'alumne: 43228590K

Treball tutelat per: Ariadna Benet Parente
Departament de Filologia Catalana i Lingüística General

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació

Autor		Tutor	
Sí	No	Sí	No
☒	☐	☒	☐

Paraules clau del treball:

Alumnat nouvingut, ensenyament del català, recursos didàctics, Educació Primària

RESUM

Aquest treball de final de grau està destinat als mestres d'Educació Primària que es vegin en la situació d'haver d'ensenyar català a alumnat nouvingut. En l'actualitat existeix molta incertesa sobre aquest tema, el qual està molt present, i cada dia més, en l'àmbit educatiu. És una realitat que un gran nombre de mestres no han rebut cap formació sobre aquest tema. El treball mira de donar unes pautes i orientacions didàctiques per als mestres que no tenen formació, que els és insuficient o que simplement volen investigar més sobre recursos i eines didàctiques. En aquest treball trobaran referències sobre on trobar aquests recursos i eines didàctiques per a l'ensenyament del català als alumnes nouvinguts.

Paraules clau: alumnat nouvingut, ensenyament del català, recursos didàctics, Educació Primària.

ABSTRACT

This degree final project is dedicated to Primary School teachers who find themselves in the situation of having to teach Catalan to newcomer students. There is currently a lot of uncertainty about this issue, which is very present, and increasingly, in education. It is a reality that a high number of teachers have not received any training on the subject covered in this work. The work tries to give some didactic guidelines and orientations to them or to those for whom the training is insufficient or to the teachers who simply want to investigate more. In this work they will find references where to find resources and didactic tools for the teaching of Catalan to newcomer students.

Keywords: newcomer students, teaching of Catalan, didactic resources, Primary School.

ÍNDEX

1. Introducció	Pàg. 5
2. Objectius	Pàg. 6
3. Marc teòric	Pàg. 7
3.1. Alumnat nouvingut.....	Pàg. 7
3.2. Competències necessàries per a un aprenent de llengua estrangera	Pàg. 8
3.3. Mètodes d'ensenyament d'L2 i didàctica de la llengua	Pàg. 9
4. Metodologia utilitzada per desenvolupar el treball	Pàg. 13
4.1. Cerca de recursos	Pàg. 13
4.2. Entrevistes	Pàg. 13
4.2.1. Qüestionari	Pàg. 13
4.2.2. Informants	Pàg. 14
4.2.3. Realització de les entrevistes	Pàg. 14
5. Estructura i desenvolupament dels continguts	Pàg. 15
5.1. Recursos existents	Pàg. 15
5.2. Resultats de les entrevistes	Pàg. 17
5.3. Proposta de treball	Pàg. 19
6. Conclusions	Pàg. 22
7. Referències bibliogràfiques	Pàg. 23
8. Annexos	Pàg. 24

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ

Avui en dia als territoris de l'Estat espanyol hi ha un creixement notable de la població nouvinguda. A les Illes Balears, aquest tipus de població es concentra més a unes zones que a altres i és important saber que en aquestes zones hi ha un increment del professorat per poder atendre aquests tipus d'alumnes amb aquestes necessitats. Així, parlant d'educació als territoris de parla catalana, existeix una necessitat de seguir un protocol per a l'acolliment d'aquests alumnes que de cada vegada són més i de facilitar-los l'aprenentatge de la llengua catalana. Això és una responsabilitat que es trasllada a les aules d'Educació Primària i en conseqüència als mestres. A part de l'entorn social de les famílies, l'element integrador més important serà l'escola i, per tant, el mestre. Com diuen Oller i Colomé (2010), és molt important que el mestre pugui atendre les necessitats de l'alumnat i orientar-lo adequadament en el seu seguiment personal i acadèmic. És una realitat que molts de mestres, tant els que tenen més experiència com els que no en tenen tanta, es trobaran davant d'aquest repte sense la formació necessària per afrontar-lo. Això pot provocar un tant d'incertesa i falta de confiança per no saber per on començar o com actuar amb tota la informació que hi ha o quins recursos utilitzar. Com diuen Dot i Vilaregut (2013), la presència d'alumnat nouvingut als nostres centres demana que el professorat conegui i apliqui eines per a la gestió d'aquesta diversitat.

Així doncs, aquest treball sorgeix de la necessitat i preocupació, tant de la comunitat educativa, com de les noves generacions de mestres, de trobar recursos organitzats dins un context educatiu concret on hi ha una massificació de recursos i una falta de formació dels mestres. Aquest tema és un assumpte de vital importància per al desenvolupament íntegre de l'alumne, ja que sense aquesta base, que els mestres tenim com a missió mostrar, no podran avançar ni acadèmicament ni hi haurà un desenvolupament personal. És important que els mestres tinguin instruments que facilitin la inclusió perquè han de ser capaços de poder fer possible aquest aprenentatge de la llengua que permetrà a aquest tipus d'alumnes l'accés al seu desenvolupament com a persona. Per tant, aquest treball aportarà una anàlisi d'aquests instruments necessaris per als mestres a l'hora d'ensenyar català a aquest alumnat nouvingut.

2. OBJECTIUS

L'objectiu principal d'aquest treball és, a partir d'una recerca bibliogràfica, fer una anàlisi de fonts on trobar recursos i estratègies didàctiques. S'intentarà proporcionar orientacions als mestres per saber on i què cercar quant a recursos i estratègies per aplicar en l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut.

Com comenten Oller i Colomé (2010), la llengua es converteix en el primer instrument d'aprenentatge, de manera que l'alumnat nouvingut té doble repte. Es veuen en la situació d'haver de superar un repte lingüístic i a la vegada un repte social amb la seva integració. En aquesta línia, un altre dels objectius d'aquest treball és desenvolupar una proposta de treball per a la intervenció directa del mestre amb l'alumne, tot mostrant i organitzant possibles recursos i eines per a l'ensenyament del català per a l'alumnat nouvingut.

D'aquesta manera, es vol aconseguir ajudar el mestre directament, cosa que indirectament ajudarà aquest tipus d'alumnat, ja que contribuirà a incloure'ls a la nostra cultura i als aspectes quotidians de la seva vida per mitjà de la llengua catalana. Per aconseguir-ho, aquest treball es marca els següents objectius específics:

- a) Fer una anàlisi crítica de les fonts i recursos dels mètodes d'ensenyament de català a alumnes nouvinguts.
- b) Fer un recull d'experiències personals de mestres sobre ensenyament de català a alumnes nouvinguts.
- c) Proporcionar al mestre orientacions educatives relacionades amb l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut.

3 MARC TEÒRIC

3.1. Alumnat nouvingut

La immigració és un fenomen en auge i que es manifesta a les aules d'Educació Primària, en el cas que ens ocupa. En l'atenció a l'alumnat, els centres escolars tenen l'obligació de fer complir i respectar els drets d'igualtat d'oportunitats i inclusió. Les administracions i serveis han de ser capaços de poder oferir els recursos perquè es respectin els drets de totes les persones de la nostra comunitat, per així poder donar resposta a les necessitats que van sorgint per a una adequada atenció a aquest alumnes nouvinguts. És necessari establir un pla d'acollida i que se sentin atesos, actuant pel camí de l'afectivitat, així com conèixer el context personal, familiar, cultural, escolar i lingüístic de l'alumne nouvingut.

El Ministerio de Educación y Ciencia i la seva Dirección General de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa (2020), que pren com a referència el marc legal del Consell d'Europa (Council of Europe, 2001), recomana que la integració dels fills d'immigrants als sistemes educatius nacionals es dugui a terme fonamentalment a partir de les següents actuacions:

- Adaptació del sistema a les necessitats educatives especials que presenta aquest tipus d'alumnat.
- Inclusió de classes de llengua i cultura del país d'origen en els currículums
- Foment de l'educació intercultural a tota la comunitat educativa

Molts d'autors que han escrit els darrers anys sobre l'arribada d'alumnat nouvingut coincideixen en el fet que hi ha hagut una arribada massiva d'aquest tipus d'alumnat i que incrementa cada any que passa. Un exemple concret el tenim amb el que diuen Pons et al. (2004, p. 1), que afirmen:

La immigració no és una situació nova a les Illes Balears. Des de sempre ha estat terra d'acollida i per tant als nostres centres educatius ha anat arribant gent de procedència diversa, majoritàriament d'altres comunitats de l'estat però també d'altres països. El que ha suposat un canvi, sobretot en els darrers anys, ha estat la quantitat amb què ho fan i que si abans es concentraven sobretot a les àrees costaneres, ara se n'ha

generalitzat la localització i diversificat l'origen. Als nostres centres comptem doncs amb una nova variable de diversitat. La diversitat lingüística i cultural.

3.2 Competències necessàries per a un aprenent de llengua estrangera

Conèixer les competències necessàries que un aprenent de llengua estrangera necessita per fer front a les situacions comunicatives ens ajudarà a posteriori a desenvolupar els recursos adequats i ens guiarà en el procés d'ensenyament-aprenentatge de la llengua catalana d'aquests alumnes.

Per tal de saber quines competències són necessàries a l'hora d'aprendre una llengua estrangera hem de tenir en compte una sèrie de factors. Seguint el model del Marc de referència elaborat pel Consell d'Europa (Council of Europe, 2001), les competències necessàries per fer front a les situacions comunicatives són:

- Nou coneixement del món, específicament del país on es parla la llengua que s'està aprenent.
- La consciència de la relació entre la seva cultura originària i la cultura objecte d'aprenentatge per tal de desenvolupar una competència intercultural adequada.
- Les habilitats pràctiques i el saber fer a fi de comunicar-se eficaçment.
- La distinció dels trets de la cultura d'origen i de la cultura estrangera.
- Demostració de característiques personals.
- Mesures per desenvolupar la consciència lingüística comunicativa de l'aprenent.
- Quines estratègies de descobriment i anàlisi es fomenten en els aprenents o se'ls ensenya a desenvolupar.
- La competència lingüística que engloba el repertori lèxic, la correcció gramatical, la competència semàntica, fonològica, ortogràfica i adequació sociolingüística.

Segons el Web Educatiu de les Illes Balears (2020):

Els alumnes d'incorporació tardana al sistema educatiu de les Illes Balears que no tenen com a llengua materna la llengua catalana i hi presentin mancances en l'ús han

de rebre una atenció educativa específica que els permeti assolir la competència lingüística necessària per facilitar el seu desenvolupament personal i social i la participació normalitzada en el procés d'aprenentatge amb el seu grup de referència.

L'atenció educativa a aquests alumnes perquè adquireixin la competència en llengua catalana s'ha de fer d'acord amb les seves característiques, amb el nivell en el qual estan escolaritzats i amb la seva competència curricular.

En aquest sentit, una de les novetats més destacades de la Resolució del BOIB núm. 24, de 22 de febrer de 2018 és l'aposta de les noves instruccions per a una atenció més inclusiva a l'alumnat nouvingut, la qual cosa facilitarà que aquest alumnat s'incorpori a l'aula ordinària tan aviat com es pugui i amb el suport necessari.

Coll et al. (2000) analitzen els procediments i pràctiques d'avaluació aplicats als centres educatius en referència a la diversitat de l'alumnat. Els resultats que obtenen del seu estudi són:

1. En primer lloc, l'avaluació de l'estudiant ha d'enfocar-se cap a l'obtenció d'informació valuosa que permetrà modular l'ensenyança i adaptar-la a les necessitats dels estudiants.
2. En segon lloc, existeix la necessitat d'una avaluació de competències de l'alumne en relació amb els aprenentatges realitzats, cosa que suposarà enfocaments qualitius més que quantitius i implicarà un caràcter multidimensional i dinàmic de la pràctica avaluadora.
3. Finalment, destaquen la importància de les condicions en què les activitats tinguin lloc, l'existència o no d'activitats preparatòries, la correcció i valor dels resultats, la comunicació als alumnes i les mesures curriculars, didàctiques i organitzatives que es prenguin com a conseqüència de l'avaluació.

3.3. Mètodes d'ensenyament d'L2 i didàctica de la llengua catalana

La didàctica és un conjunt de procediments i normes que estan destinats a millorar l'aprenentatge de la llengua de la manera més eficaç possible. Dins el camp de la didàctica de les llengües existeixen moltes metodologies possibles per posar en pràctica l'ensenyament d'una llengua. Arribats a aquest punt ens demanem quin mètode és millor o més eficaç. Hi ha

estudis, articles i llibres que ens guien dins tota la complexitat de tots els mètodes que existeixen.

Com diuen Dolz et al. (2009), els continguts d'ensenyament d'una llengua inclouen aquells continguts relacionats amb les habilitats pràctiques, comunament anomenades competències o capacitats lingüístiques, com són parlar, escoltar, escriure, llegir i interactuar. També afirmen que en l'ensenyament bilingüe o plurilingüe (com tenim a les Illes Balears) podem reconèixer tres models d'ensenyament de llengües ben definits:

“El modelo de inmersión o incidente, el cual se centra en la práctica de la lengua; el modelo reflexivo, que requiere un retorno sobre la práctica; y finalmente el modelo integrador, cuyos principios se basan en la movilización de recursos lingüísticos y discursivos a través de su uso, la coordinación entre las lenguas enseñadas y la importancia de la inserción de las lenguas segundas en la enseñanza de otras materias escolares.” (Dolz et al. 2009, p. 130)

En un article de Farré i Moix (2000), els autors fan unes reflexions detallades i contrastades de diferents tipus de mètodes. El primer mètode sobre el qual reflexionen és la gramàtica tradicional, on no existia pràcticament l'ús de la llengua oral i es basava en la repetició de paraules i expressions senzilles potenciant la memorització com a recurs per aprendre. La llengua era vista com un conjunt de regles, amb activitats massa repetitives, mancades d'originalitat i que no tenia en compte els àmbits d'ús de la llengua. Com a aspecte positiu obtenien un coneixement de la normativa per a l'ús de la llengua estàndard i culta encara que aquest aprenentatge s'hauria d'aplicar a nivells superiors d'estudi d'L2. Un altre mètode és el que té com a base la lingüística estructural i especialment l'aplicació del mètode audiolingual. D'aquest mètode critiquen l'abús de repetició d'estructures, ja que no existeix un aprenentatge significatiu. Deixa a un costat l'aspecte normatiu i això fa que l'estudiant no vegi clars els conceptes que treballa. Per altre costat, com a punt positiu, els recursos que es fan servir ja no es limiten només al llibre de text i hi ha un reforç per les habilitats orals (escoltar i parlar). A una altra banda tenim la lingüística textual, la qual segons Farré i Moix té més punts a favor pel que fa a l'ensenyament d'L2 per la seva aportació global del llenguatge i ensenyament. Té en compte la pràctica oral, factors verbals i no verbals, pràctica escrita, analitza l'ús de la llengua en continguts lingüístics, socials i culturals i té en compte els diferents àmbits d'ús de la llengua.

Com apareix al Currículum de l'Educació Primària de les Illes Balears (Llei Orgànica d'Educació, 2006), la metodologia d'ensenyament de la llengua catalana ha de ser significativa i funcional, fent veure que la llengua té una utilitat real. També s'ha de partir dels interessos i motivacions dels infants per tal de despertar una voluntat d'aprendre la llengua. Es pot extreure que no existeix un mètode imposat per l'Administració, ja que, s'entén que dins totes les possibilitats d'elecció de mètodes, seguint la normativa, serà el criteri del mestre en col·laboració amb el centre educatiu qui definitivament posarà en marxa el procés d'ensenyament de la L2, adaptant les característiques més adequades de cada mètode segons el moment i les necessitats educatives dels alumnes a qui vagi dirigit.

L'aprenentatge de la llengua del país d'acollida (el català i el castellà, a les Illes Balears) agilitzarà el procés d'integració i inclusió de l'alumnat nouvingut. Vila i Galindo (2009), citat per Vila et al. (2013), divideixen la introducció del català a l'escola, en aquest cas de Catalunya, en quatre grans etapes:

1. La implantació de l'ensenyament de la llengua catalana (1978-1983), on els esforços de l'Administració, a través del Servei d'Ensenyament de Català, es van adreçar a aconseguir que s'impartissin tres hores setmanals obligatòries de llengua catalana.
2. La implantació de l'ensenyament (parcialment) en llengua catalana (1983-1993-1994), on la Llei de normalització lingüística (LNL) del 1983 fixava l'ensenyament de català i castellà en un nombre similar d'hores, per tal de garantir el domini d'ambdues llengües en finalitzar l'educació obligatòria (...).
3. L'extensió del model de conjunció en català. Des del 1993 la Generalitat de Catalunya va apostar per un model lingüístic escolar únic en què la llengua vehicular era el català. Tot i això continuaven tenint vigència les premisses de l'etapa anterior, és a dir, el dret a demanar els primers ensenyaments en castellà i els objectius bilingües.
4. El replantejament del model davant les noves immigracions. En alguns contextos és necessari que la llengua considerada estatal es consolidi com a llengua d'acollida en detriment del català.

L'objectiu final de l'aprenentatge, segons el Currículum de les Illes Balears (Llei Orgànica d'Educació, 2006) de la llengua catalana és poder arribar a obtenir un domini de les quatre habilitats bàsiques per poder-se comunicar adequadament i correctament en qualsevol àmbit i

context: escoltar, parlar, llegir i escriure. Aquestes habilitats lingüístiques no s'han de treballar de forma aïllada, sinó que s'han de treballar de manera que hi hagi una col·laboració i coordinació estretes entre elles.

Tots aquests aspectes són importants, d'utilitat i aplicables al procés d'ensenyament del català com a L2, ja que es farà feina a partir d'aquests objectius i finalitats. Però l'encarregat de posar en marxa tots els recursos i planificar un procés d'aprenentatge és el professor. El professor té un paper fonamental en l'ensenyament de la L2. Com s'ha dit anteriorment, no recau tota la responsabilitat en el mètode que s'utilitzi, sinó en l'enfocament adequat i l'habilitat didàctica del professor. Com diu Rancé, citada per Julià (2000) l'aprenentatge de la L2 ha de partir de les necessitats lingüístiques i interessos dels alumnes, així podrem aconseguir una major participació tant oral com escrita. Cal que el professor, al marge de saber sobre didàctica de llengües, tingui en compte el nivell d'escolarització de l'alumne. Seguint les premisses de Rancé, a l'etapa d'infantil la base ha de ser l'ús de la llengua oral, ja que encara no han après a escriure en L1. És important que el mestre parli íntegrament en L2 per tal que els alumnes rebin inputs constantment. També ajudarà el fet de repetir sovint les mateixes estructures i la utilització del llenguatge no verbal (gestos, tècniques teatrals...), així com posar el joc com a eina d'aprenentatge, cosa que despertarà motivació en els aprenents. A l'Educació Primària, quan ja han tingut un previ contacte amb la L2, és quan s'ha de començar a introduir la lectura i escriptura, començant per introduir de forma implícita conceptes gramaticals fent veure a l'alumne que realment la llengua té una utilitat pràctica. En aquesta etapa han de començar a elaborar ells mateixos missatges senzills i significatius. Alguns recursos com ara cançons, on es repeteixen estructures senzilles, dibuixos animats, contes, en definitiva, recursos que captin l'atenció de l'infant i siguin adequats a la seva edat són molt eficaços en aquest procés.

4. METODOLOGIA UTILITZADA PER DESENVOLUPAR EL TREBALL

La metodologia utilitzada per desenvolupar el treball es divideix en dos àmbits. Per una banda es farà una recerca bibliogràfica exhaustiva i es farà una anàlisi dels recursos seleccionats que es creu que són més adequats per a l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut. Per una altra banda es farà un treball empíric, consistent a fer entrevistes a mestres que donaran un punt de vista basat en la seva experiència amb aquest tema.

4.1. Cerca de recursos

Com a primera font d'informació d'aquest treball sobre l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut, s'han cercat referències bibliogràfiques sobre l'ensenyament del català com a L2, tant recursos electrònics, com revistes i llibres. El llibre que ha nodrit fonamentalment aquest treball ha estat el de Joan Julià i Muné, *L'ensenyament del català com a L2. De la teoria a la pràctica* (Julià, 2000). Pel que fa l'anàlisi de recursos i eines didàctiques, s'ha fet una exhaustiva recerca per la xarxa.

4.2. Entrevistes

En aquesta secció es presenta, en primer lloc, el qüestionari que forma part de la part empírica del treball. A continuació, s'allisten les informants i se'n presenten les dades bàsiques. I finalment, es dona detall sobre com s'han realitzat les entrevistes.

4.2.1. Qüestionari

1. Has tingut relació amb l'ensenyament del català a alumnat nouvingut? Quin tipus o quina tasca has desenvolupat?
2. Sempre has parlat català? Què opines de l'ensenyament del català que has rebut, (tradicional, aprenentatge significatiu)?
3. Quan tu estudiaves, als nins o nines que no parlaven català, se'ls donava qualche tipus de suport?
4. Quina visió o opinió ens pots aportar la situació de l'alumnat nouvingut quant a l'aprenentatge del català?

5. Trobes important que l'alumnat nouvingut rebi un bon ensenyament del català?
6. Quina formació has rebut i penses que ha estat més útil a l'hora d'ensenyar català a alumnat nouvingut?
7. Per als mestres que no tenen una bona formació per afrontar aquest tema, què recomanes o quins recursos recomanaries?
8. Quins recursos o estratègies didàctiques has emprat en l'ensenyament aprenentatge del català amb alumnat nouvingut?
9. Podries fer una valoració general de tot el que envolta l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut (**recursos i estratègies**, pla d'acollida, currículum, govern i ajudes que proporcionen al mestre, centre escolar i la seva funció en aquest procés...)

4.2.2. Informants

1. Jero Grimalt (JG), mestra d'AD (atenció a la diversitat) i actualment tutora al CEIP Es Cremat. Des del 2004, amb 16 anys de feina com a mestra, segueix gaudint al màxim de la seva professió. Contactada a través del centre on l'autor ha fet les pràctiques del Grau.
2. Esther Joval (EJ), mestra titulada a Educació Primària i Educació Infantil. Exerceix com a tutora a l'escola concertada Manjón. Duu des del 2010 fent feina com a mestra. Contactada a través de coneguts de l'autor.
3. La tercera mestra és Irene García (IG). És mestra d'anglès i actualment tutora al centre CEIP Es Cremat. Exerceix com a mestra des del 2006. Contactada perquè fou la tutora de pràctiques de l'autor d'aquest treball.

4.2.3. Realització de les entrevistes

La realització d'entrevistes s'ha dut a terme per mitjà del correu electrònic. En un principi havien de ser entrevistes presencials, però per les circumstàncies del confinament causades pel Covid-19 no ha estat possible.

5. ESTRUCTURA I DESENVOLUPAMENT DE CONTINGUTS

5.1. Recursos existents

És una realitat que no existeixen molts de llibres, articles o estudis que se centrin en l'ensenyament del català com a L2. Una excepció, com s'ha dit més amunt, és el llibre de Joan Julià i Muné, *L'ensenyament del català com a L2. De la teoria a la pràctica*. En aquest llibre es troben recursos, però encara més interessants són els consells i instruccions per crear aquests recursos i orientacions per posar-los en pràctica. També hi ha experiències sobre ensenyament-aprenentatge del català com a L2 que poden ser de molta ajuda quan es comença a treballar en aquest àmbit. És altament recomanable, abans de començar una recerca de recursos, haver llegit el llibre, ja que permetrà a l'ensenyant conèixer les bases de l'ensenyament del català als alumnes nouvinguts

Tot i que no hi ha gaire informació sobre com ensenyar el català com a L2, a internet existeixen moltes pàgines que ofereixen recursos per a l'aprenentatge del català. Després d'haver fet aquesta recerca a fons a continuació s'exposa un recull de les pàgines on trobar recursos fàcilment i que són útils per a l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut.

1. Una de les pàgines que més informació ofereix i que, fent una valoració global, sembla la més útil per a aquesta situació, és la pàgina web de la Generalitat de Catalunya, on a part de la quantitat de recursos i estratègies que ens ofereix, ens deixa triar segons la llengua materna de l'aprenent, aspecte molt interessant ja que els mestres es poden trobar amb alumnat nouvingut de diferent procedència. Es poden trobar els recursos segons el nivell de català de l'alumne i articles que aporten informació sobre l'ensenyament del català i aprenentatge de la llengua. El més interessant és l'apartat que dedica a l'alumnat nouvingut. És un apartat on apareix tot el procés que segueix un alumne nouvingut i una mena de recursos molt ben organitzats i útils que aporten al mestre tant informació per entendre què necessita aquest alumne com materials per intervenir directament, així com l'avaluació pertinent. És el lloc ideal per trobar recursos per ensenyar català. Si passem directament a l'apartat que apareix de materials i recursos de llengua catalana, els trobem classificats amb les següents categories: treball global de llengua, llengua oral, llengua escrita, lèxic i jocs i làmines.

2. El Web Educatiu de les Illes Balears (weib.caib.es) ofereix una mena de recursos i plans d'acolliment lingüístic on es treballen aspectes del català amb enllaços específics de suport als nouvinguts. Es poden trobar a l'apartat d' "Atenció a la diversitat" on hi ha exclusivament recursos educatius i materials per a l'ensenyament específic del català i més específic encara, per a alumnat nouvingut. Alguns d'aquests enllaços condueixen directament a la pàgina de la Generalitat de Catalunya, però altres no, i són molt interessants segons el que es vulgui treballar. A part de material i recursos, alguns dels enllaços inclouen programes d'ensenyament-aprenentatge del català d'on els mestres poden extreure informació valuosa per aplicar amb els seus alumnes. Alguns d'ells com "Galí" permet a l'aprenent formar-se de forma senzilla, autònoma i interactiva. També es pot trobar el PALIC, que a moltes escoles de les Illes Balears s'aplica. És un Pla d'Acolliment Lingüístic i Cultural que ofereix material molt útil.
3. Llengua Mallorca (<https://llenguamallorca.cat>) és una pàgina on es recullen iniciatives relacionades amb el foment de l'ús del català a Mallorca i posen a l'abast recursos i informació relacionada amb la llengua catalana. No només se centra en el català a Mallorca sinó també a nivell general. Més relacionat amb el tema d'aquest treball, es poden trobar espais com "Einescat", on ofereixen una recopilació de recursos i eines sobre la llengua catalana. També hi ha un apartat de "Recull de recursos" on es classifiquen per nivell de dificultats i segons la tipologia de suport.
4. Edu 365.cat (www.edu365.cat) és un portal educatiu que al Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, que està destinat a l'alumnat i les seves famílies. També proporciona als mestres una gran quantitat de recursos per al desenvolupament de diverses àrees d'Educació Primària. Més concretament i el que més ens interessa és que compta amb dos apartats, un de llengua catalana on es treballen tots els aspectes gramaticals, vocabulari... , i un apartat d'acollida destinat a aquest alumnat d'incorporació tardana que vol iniciar-se o reforçar el seu català.
5. El document elaborat per l'equip LIC Vallès Occidental "Atenció a l'alumnat nouvingut acollit en aula ordinària" és dels documents més complets quant a propostes de recursos educatius per a alumnes nouvinguts (<https://blocs.xtec.cat/licvallesoccidental/files/2016/11/dossier-NOUVINGUTS-Prim%C3%A0ria.pdf>). És un recull de recursos a la xarxa actualitzat, organitzat i molt específic. Si el mestre té a l'abast aquest document trobarà una font d'informació amb recursos i programes dirigit a aquest alumnat.

6. Per últim la pàgina web de la Societat d'Ensenyament i Recerca del Català com a Llengua Estrangera (<https://www.sercle.cat/web/>) és un grup de professors i professores de català com a llengua estrangera, segona llengua i llengua addicional. Es van associar per la necessitat que creien que existia de sumar esforços i recursos destinats a la recerca i l'ensenyament de la llengua i la cultura catalana en contextos diferents dels de la didàctica del català com a primera llengua en educació secundària o a la universitat. A la pàgina web apareixen diferents recursos com ara tertúlies didàctiques, seminaris en línia, informació sobre jornades i congressos o notícies sobre aquest tema.

5.2. Resultat de les entrevistes

A continuació es presenta el resum del que han contestat les tres mestres entrevistades. Als annexos, es poden consultar les transcripcions de les entrevistes senceres.

Pregunta 1: Has tingut relació amb l'ensenyament del català a alumnat nouvingut? Quin tipus o quina tasca has desenvolupat?

A la primera pregunta, totes les mestres coincideixen amb el fet que han tingut experiències personals amb l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut. En relació amb les tasques desenvolupades, parlen de programes d'acollida com és el Pla d'Acollida Lingüístic i Cultural (PALIC), tallers de suport duts a terme en petits grups i suports a l'aula.

Pregunta 2: Sempre has parlat català? Què opines de l'ensenyament del català que has rebut (tradicional, aprenentatge significatiu)?

Dues de les mestres entrevistades han tingut com a llengua materna el català. L'altra s'ha vist en la situació d'haver de començar a incloure'l en el seu dia a dia ja que és una condició imprescindible per ser mestre a les Illes Balears.

En aquesta segona pregunta que fa referència a l'ensenyament del català, les tres asseguren que han rebut un aprenentatge tradicional i teòric on no es donava cap importància ni a l'aprenentatge significatiu ni a la motivació de l'alumne.

Pregunta 3: Quan tu estudiaves, als nins o nines que no parlaven català, se'ls donava qualche tipus de suport?

Un aspecte molt trist si mirem cap enrere, però esperançador si mirem cap al futur, és que comenten que quan elles estudiaven aquest tipus d'alumnat no rebia cap tipus de suport. Per tant, anem per un bon camí perquè això ja no és així, però que encara queda molta feina per fer.

Pregunta 4: Què penses de l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut

Com s'esmenta en aquest treball, partir dels interessos i motivacions de l'alumne és importantíssim perquè es produeixi un aprenentatge significatiu. En aquesta pregunta parlen de la importància que té integrar els alumnes dins el grup-classe i que d'aquesta manera s'aconsegueixen progressos. Fan una valoració positiva cap al futur però queda un llarg camí per aconseguir aquesta fita.

Pregunta 5: Trobes important que l'alumnat nouvingut rebi un bon ensenyament del català?

En aquesta pregunta fan èmfasi en la importància que té aprendre la llengua dins la societat. Els permetrà accedir a aspectes de la cultura i societat que permetran la seva total integració i els obriran les portes del futur.

Pregunta 6: Quina formació has rebut i penses que ha estat més útil a l'hora d'ensenyar català a alumnat nouvingut?

Totes coincideixen en el fet que no n'han rebut cap o molt poca, i que no és suficient. Com elles, un altíssim percentatge de mestres no estan preparats per fer front a aquesta situació.

Pregunta 7: Per als mestres que no tenen una bona formació per afrontar aquest tema, què recomanes o quins recursos recomanaries?

Proposen cercar experiències amb aquest tipus d'alumnat. També parlen de recerca de recursos per internet, de la realització de formacions i un aspecte molt important dins la docència: les ganes i la il·lusió.

Pregunta 8: Quins recursos o estratègies didàctiques has emprat en l'ensenyament-aprenentatge del català amb alumnat nouvingut?

A les respostes d'aquesta pregunta apareixen recursos molt interessants i moltes aportacions de materials visuals. També apareixen cançons, teatres, contes, material manipulatiu, racons etc.

Pregunta 9: Podries fer una valoració general de tot el que envolta l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut (recursos i estratègies, pla d'acollida, currículum, govern i ajudes que proporcionen al mestre, centre escolar i la seva funció en aquest procés...)

En aquesta pregunta cadascuna de les mestres entrevistades ha fet aportacions un poc més diferents. Es parla de la dependència dels recursos que té l'escola, el programa d'acollida que ofereix i de la importància de la figura del mestre dins de tot aquest procés. El mestre i l'escola han de fer sentir l'alumne acollit al grup i a l'escola. Això li permetrà l'accés a la inclusió dins la nostra societat i cultura.

5.3. Proposta de treball

La proposta de treball comença per conèixer els aprenents per tal de poder triar aquells recursos que s'adaptin millor als interessos i motivacions dels alumnes (aspectes propers a ells i situacions quotidianes). D'aquesta forma serà molt més fàcil poder arribar a cobrir les necessitats lingüístiques dels aprenents. La motivació és el motor de l'aprenentatge i és molt important que estiguin motivats per aconseguir un increment en la participació. A l'etapa d'Educació Primària és important que el mestre utilitzi molt i de manera adequada el llenguatge no verbal, així com també repetir constantment les mateixes estructures gramaticals i missatges senzills perquè als alumnes els sigui fàcil comprendre'ls i produir-los. La introducció de rutines és molt important i beneficiós per a ells, els permetrà construir a poc a poc un equilibri emocional que els aportarà confiança amb el català. El mestre sempre ha de

treballar aspectes orals a les seves classes, per tant una part de l'organització de l'ensenyament del mestre haurà d'estar dedicada al treball oral dels nins.

Tornant a la motivació, per tal de ser el més eficaços possible amb l'ensenyament i aprenentatge d'una llengua, en aquest cas el català i dirigit a nins de Primària, la meua proposta passa per aprofitar al màxim els recursos que es tenen avui dia i que més motiven l'alumnat de primària: les tecnologies. No es tracta que el procés d'aprenentatge passi íntegrament per la utilització de les TIC, però sí una part. La creació d'un blog de classe a la xarxa al qual els alumnes cada dia puguin accedir-hi i tenir la llibertat i motivació per contar les seves coses serà una forma de despertar en el nin un interès per l'ús de la llengua. Aquest blog també el faran servir els altres alumnes i d'aquesta forma aconseguirem un enllaç i formar un vincle entre els alumnes nouvinguts i el grup classe. Un altre aspecte fonamental per afavorir l'aprenentatge serà la inclusió d'activitats interactives i funcionals. Així aconseguirem un augment en la participació i que vegin una finalitat en l'aprenentatge.

És necessari que tots els recursos plantejats siguin molt visuals. La meua proposta es basa en aplicar els recursos que ens ofereixen a "Comencem" (Arnaiz et al., 2006). El mestre pot introduir a la classe, en el moment que ell cregui convenient (podria ser aplicable a les hores de suport o de llengua catalana i depenent el nivell que tinguin els alumnes nouvinguts), quatre carpetes de diferents colors: groc, blau, taronja i vermell. La idea és que les dotze unitats que ens proposen els autors esmentats anteriorment es reparteixin en les quatre carpetes, amb tres unitats per carpeta. Cada carpeta té un nivell de dificultat progressiu: de menys dificultat (carpeta groga) a més dificultat (carpeta vermella) (veure taula 1). En aquestes unitats es treballa el lèxic anant de temes més propers als alumnes a més abstractes progressivament. La majoria d'activitats tenen un acompanyament visual i on el nin ha de completar, emplenar el que falta, relacionar, ordenar lletres, mots encreuats, etc. Totes les activitats estan relacionades amb el tema del títol de la unitat. Es pot treballar tant en petit grup com individualment. Com que van de menys a més dificultat, aquests recursos permeten treballar progressivament els aspectes bàsics de la llengua catalana i adaptant-se al nivell lingüístic que pot tenir cada alumne que s'inicia en el procés d'aprendre la llengua catalana. Abans de la realització dels quaderns, el mestre treballarà oralment els continguts de cada quadern. Els continguts que apareixen als quaderns estan planificats per donar a l'alumne eines per comunicar-se amb l'entorn més proper i en situacions quotidianes. Aquest recurs es pot aplicar a diferents moments de la classe, no cal que siguin sessions senceres i es podria

anar combinant amb activitats interactives i que fomentin la participació i aprenentatge significatiu del nin per tal que després consolidi aquest aprenentatge. A part d'aquestes unitats, "Comencem" ofereix un diccionari visual amb propostes de jocs molt interessants i que és perfecte per combinar un aprenentatge lúdic i significatiu amb les eines del diccionari visual i amb la realització d'activitats de consolidació dels quaderns. Les carpetes quedarien així:

Color groc	Nivell 0	La classe
Color groc	Nivell 0	L'escola i l'institut
Color groc	Nivell 0	El cos
Color blau	Nivell 1	Els vestits
Color blau	Nivell 1	La família
Color blau	Nivell 1	La casa
Color taronja	Nivell 2	Les botigues
Color taronja	Nivell 2	El menjar
Color taronja	Nivell 2	Els animals
Color vermell	Nivell 3	La ciutat
Color vermell	Nivell 3	Els vehicles
Color vermell	Nivell 3	Els oficis

Taula 1: Relació de carpetes per a la proposta de treball basades en els recursos que ofereixen Arnaiz et al. (2006)

6. CONCLUSIONS

L'anàlisi duta a terme en aquest treball permet veure com existeix una gran quantitat de recursos a la xarxa però molt poc sistematitzats i molt dispersos. Les respostes de les mestres entrevistades ens permeten veure la falta de formació en l'ensenyament de la llengua catalana a alumnes nouvinguts i és important veure que actualment existeix aquesta mancança al sistema educatiu. El treball recull experiències personals específiques del tema treballat, pàgines web i documents on trobar informació específica i una proposta de treball duta a terme amb tota la informació recopilada per tal de poder arribar a ajudar aquells mestres que s'endinsen en aquest món. Les entrevistes fetes a les mestres permeten veure una realitat educativa que a la teoria i a la xarxa no es veu. Llegir opinions de professionals amb experiència és una font d'informació molt útil aplicable a tots els àmbits, en aquest cas, en l'àmbit educatiu i d'un tema molt concret. Per tant s'espera que aquesta informació sigui capaç d'ajudar aquell mestre que s'ha d'iniciar en aquest procés. Les experiències permeten veure els aspectes positius, que serveixen per aplicar-los al futur i els aspectes negatius, que serveixen per no cometre els mateixos errors. També es necessita una bona base teòrica per tal de poder dur-la a la pràctica correctament i adequadament. Al treball apareixen les pàgines i documents que han estat triats després d'una profunda recerca bibliogràfica així com una proposta de treball basada en les mancances que existeixen actualment i en les referències bibliogràfiques consultades en la realització del treball, tot amb el mateix objectiu: ajudar el mestre en l'ensenyament del català a alumnat nouvingut.

7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Arnáiz, P., Carreras, G., Gómez, F., Via, R., M. i Martínez, D. (2006). *Comencem*. Recuperat de <http://xtec.gencat.cat/ca/projectes/alumnat-origen-estranger/alumnatnou/materials/catala/global/>
- Coll, C., Barberà, E., Onrubia, J. (2000) La atención a la diversidad en las prácticas de evaluación. *Infancia y Aprendizaje: Journal for the Study of Education and Development*, 90, 111-132.
- Council of Europe (2001) *Common European Framework for Languages: Learning, Teaching*. Recuperat de <https://rm.coe.int/16802fc1bf>
- Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya (2020). *Edu365*. Recuperat de <http://www.edu365.cat/>
- Dolz, J., Gagnon, R., Mosquera, S. (2009). La didáctica de las lenguas: una disciplina en proceso de construcción. *Didáctica. Lengua y Literatura*, 21, 117-141.
- Dot, D. i Vilaregut, C. (2013). Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics Estratègies de suport a l'aprenentatge de l'alumnat nouvingut a l'aula ordinària. Recuperat l'11 març 2020 de https://serveiseducatiu.xtec.cat/altpenedes/wpcontent/uploads/usu763/2018/03/curs_suport_aula_ordinaria.pdf
- Generalitat de Catalunya (2020). *Edu365*. Recuperat de <http://www.edu365.cat/>
- Equip LIC Vallès Occidental (s.d.) *Atenció a l'alumnat nouvingut acollit en l'aula ordinària*. Recuperat de <https://blocs.xtec.cat/licvallesoccidental/files/2016/11/dossier-NOUVINGUTS-Prim%C3%A0ria.pdf>
- Farré, J., Moix, A. (2000). A l'entorn de la metodologia per a l'ensenyament-aprenentatge d'una L2. *Quaderns de Sintagma*, 4, 133-151. Universitat de Lleida.
- Julià i Muné, J. (2000). *L'ensenyament del català com a L2. De la teoria a la pràctica*. Lleida: Universitat de Lleida.
- Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, BOE núm. 295, de 10 de desembre (2013).
- Llengua Mallorca (2020). Recuperat de <https://llenguamallorca.cat/>
- Ministerio de Educación y Ciencia Dirección General de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa (2020). *La atención al alumnado inmigrante en el sistema educativo en España*. Recuperat de <https://sede.educacion.gob.es/publiventa/PdfServlet?pdf=VP11835.pdf&area=E>

Oller, C. i Colomé, E. (2010). Alumnado de otras culturas. Acogida y escolarización (1ª ed.). Barcelona: Graó

Pons, M., Solivellas, F., Carrasco, M. (2020) *El Palic, un model per a les Illes*. Recuperat de http://weib.caib.es/Programes/palic/article_.htm

Rancé, L. (2000) L'ensenyament-aprenentatge del català amb relació a l'alumnat d'incorporació tardana. *Quaderns de sintagma* 4 107-130. Universitat de Lleida.

Simó, N. (2011). L'acollida d'alumnat immigrant en el sistema educatiu a Catalunya: reflexions i propostes a partir de l'anàlisi del cas de Vic. *Temps d'Educació*, 40, p. 147-162 , Universitat de Barcelona.

Societat d'Ensenyament i Recerca del Català com a Llengua Estrangera (2020). Recuperat de <https://www.seracle.cat/web/>

Vila, R. , González, O. , López-Dávila, E i Velasco, A. (2013). El paper de la llengua catalana en la inclusió dels i les joves estrangeres. *Temps d'Educació* 44, p.155-175

Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (2020). *Projectes. Alumnat nouvingut*. Recuperat de: xtec.gencat.cat/ca/projectes/alumnat-origen-estranger/alumnatnou/

8. ANNEXOS

1. Entrevista a Jero Grimalt:

Has tingut relació amb l'ensenyament del català a alumnat nouvingut? Quin tipus o quina tasca has desenvolupat?

Si. La meva funció consisteix en dur a terme l'acollida de l'alumnat nouvingut, suport a alumnes que presenten dificultats en l'aprenentatge de la llengua catalana i altres matèries. Aquesta tasca la duc a terme mitjançant tallers, suport en petit grup i suport dins l'aula (grup ordinari). El treball de mestra d'Atenció a la Diversitat m'enriqueix molt per la gran diversitat d'alumnes amb els que treball. Per a veure resultats positius és necessària una gran implicació per part de l'alumne, mestres, companys i comunitat educativa.

Per què vares decidir fer-te AT?

En principi va ser perquè un any que feia d'interina vaig cobrir una plaça d'AD i vaig fer una formació en la iniciació a l'equip de suport. Allà vaig gaudir molt d'escoltar les vivències i treballs que duïen a terme a altres centres escolars per a atendre a l'alumnat nouvingut i també l'alumnat amb NEE. Aquest any d'interina vaig créixer molt com a mestra. Anys després, a un concurs de trasllats, vaig tornar tenir l'oportunitat de tenir aquesta plaça i no m'ho vaig pensar dues vegades.

Sempre has parlat català? Què opines de l'ensenyament del català que has rebut (tradicional, aprenentatge significatiu)?

Sí, sempre he parlat català. El català és la meva llengua materna.

El tipus d'ensenyament del català que jo he rebut sempre ha estat de manera tradicional. Considero que no és un tipus d'aprenentatge motivador, ja que el mestre és el centre del procés d'ensenyança-aprenentatge i no l'alumne. Es tracta d'un aprenentatge molt pautat, amb moltes regles. Hi trobo a faltar les formes jugades. Considero que el joc és una eina molt important per a que l'alumne pugui tenir un aprenentatge més significatiu, vivencial.

Quan tu estudiaves, als nins o nines que no parlaven català , se'ls donava qualche tipus de suport?

No rebien cap tipus de suport (a l'escola que jo vaig anar n'hi havia pocs).

Quina visió o opinió ens pots aportar, tu que ho has viscut des d'una classe de primària, la situació de l'alumnat nouvingut quant a l'aprenentatge del català?

Considero que la situació actual està condicionada per a una gran quantitat d'alumnat nouvingut. Dins els grups hi ha molts alumnes que no coneixen la llengua catalana, altres que la comencen a conèixer i uns altres que la parlen. He observat que l'alumne quan realment aprèn és quan treballa mitjançant dinàmiques, jocs lingüístics, cançons, expressió corporal i molta influència dels companys que parlen català. Si l'alumne en sortir del taller o en haver rebut el suport només es relaciona amb companys que no parlen la llengua catalana presenta més dificultats a l'hora d'assolir els aprenentatges, a més te menys oportunitats per a posar en pràctica el que ha après.

Trobes important que l'alumnat nouvingut rebi un bon ensenyament del català?

Penso que sí que és important per a una correcta integració de l'alumne dins la societat. En aquests moments és la llengua que es trobarà per a accedir a l'educació, al carrer i a les administracions.

Quina formació has rebut i penses que ha estat més útil a l'hora d'ensenyar català a alumnat nouvingut?

No he rebut cap tipus de formació específica en l'ensenyança del català a l'alumnat nouvingut. M'ha estat útil l'experiència docent que he anant agafant al llarg dels anys.

Per als mestres que no tenen una bona formació per afrontar aquest tema, què recomanes o quins recursos recomanaries?

Molta il·lusió, ganes de provar activitats, recerca de recursos digitals i si hi ha una proposta de formació fer-la.

Quins recursos o estratègies didàctiques has emprat en l'ensenyament-aprenentatge del català amb alumnat nouvingut?

De manera més específica comentar que a l'acollida dels primers dies fem una presentació de l'alumne i del grup, localitzem el seu país d'origen, un company tutor l'ajuda i acompanyem el vocabulari amb imatges, dibuixos, fotografies,...

Els recursos que més utilitzem són: jocs, cançons, teatres, material manipulatiu, situacions vivencials,... i adaptacions significatives dels continguts. Quan van agafant competència lingüística passem a una adaptació d'accés fins que finalment poden afrontar amb èxit el currículum establert.

També és important incorporar organitzacions de grup com racons, tallers, treball cooperatiu per fer-lo participar i donar-li seguretat. Qualsevol estratègia que s'apliqui ha de facilitar l'adaptació i integració de l'alumne a la dinàmica de l'aula.

Podries fer una valoració general de tot el que envolta l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut (recursos i estratègies, pla d'acollida, currículum, govern i ajudes que proporcionen al mestre, centre escolar i la seva funció en aquest procés...)?

L'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut depèn molt dels recursos dels que disposa l'escola. És important tenir material divers i sobretot moltes ganes de preparar-ne, ja que no disposem de massa materials atractius.

A nivell general penso que no és fàcil trobar una formació específica que ens ajudi i faciliti la tasca d'ensenyar el català a l'alumnat nouvingut. Per això la manera de fer depèn molt del/la mestre que du a terme aquestes funcions i de les característiques del centre escolar.

Cal tenir en compte la importància d'ensenyar utilitzant les estratègies d'organització per racons, treball cooperatiu, formes jugades,... D'aquesta manera podem promoure la igualtat d'oportunitats, potenciar l'aprenentatge i el rendiment escolar de l'alumnat, millorar les habilitats en la lectura i escriptura. I sobretot afavorir la integració social de l'alumnat propiciant una actitud positiva i activa cap a l'aprenentatge de la llengua.

És important disposar d'un pla d'acollida actualitzat i amb unes pautes molt clares per a poder fer una bona acollida a l'alumne nouvingut. En el currículum hi trobam referències per a poder elaborar els documents.

Per acabar dir que és important que els alumnes nouvinguts es sentin acollits i ens esforcem per a que aprenguin la llengua el més aviat possible, ja que d'aquesta manera l'alumne s'integra dins el grup, centre i societat més ràpidament i presenta una actitud més positiva.

2. Entrevista a Esther Joval:

Has tingut relació amb l'ensenyament del català a alumnat nouvingut? Quin tipus o quina tasca has desenvolupat?

Actualment som tutora de 1r d' Educació Primària a la cooperativa Manjón (escola concertada). Aquesta escola ofereix als infants d'incorporació tardana unes sessions específiques posant en marxa el Pla d'Acolliment Lingüístic i Cultural (PALIC), les quals es fan en petit grup amb la figura del AD. Jo no participo directament en aquest petit grup però sí se com funciona i tenc relació la resta de la jornada amb ells, ja que pertanyen al meu alumnat (actualment a la meua aula hi ha 6 infants d'Incorporació tardana). Aquestes sessions es fan a les hores que tenim a l'horari l'assignatura de català.

Durant la resta de la jornada, com la majoria de matèries són en llengua catalana, s'ha de seguir donant el suport necessari a aquest alumnat nouvingut; jo i la resta d'especialistes, ens encarregam de fer les adaptacions pertinents en totes les explicacions i propostes que es duen a terme.

Sempre has parlat català? Què opines de l'ensenyament del català que has rebut (tradicional, aprenentatge significatiu)?

No; som mallorquina (encara que tenc família anglesa), el meu pare és castellano-parlant i la meva mare mallorquina-parlant; i encara així no vaig començar a xerrar en català fins que vaig estudiar la carrera de magisteri (aspecte imprescindible per poder exercir la docència a les Illes Balears).

Personalment, el meu aprenentatge a l'escola del català crec que ha estat molt dolent, he tengut bons mestres amb bones intencions, però la metodologia emprada en aquell moment era molt tradicional, sense donar importància a aprenentatges significatius ni aplicables a la vida quotidiana. Se prioritza la teoria, sobretot la gramatical, i s'oblidava per complet de l'ensenyament de la llengua oral. Mai em vaig sentir amb seguretat ni confiança per expressar-me en aquesta llengua, ni vaig rebre cap tipus de motivació per aconseguir-ho.

Quan tu estudiaves, als nins o nines que no parlaven català, se'ls donava qualche tipus de suport?

Crec que no, no record cap tipus de suport ni adaptació. Fins fa pocs anys l'educació era de caire molt general a tot el grup-classe i no s'atenien a les necessitats individuals dels alumnes.

Quina visió o opinió ens pots aportar la situació de l'alumnat nouvingut quant a l'aprenentatge del català?

Crec que encara ens queda un llarg camí per la millora de l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut. Suposo que a cada escola es treballa d'una manera diferent, però la meva experiència hem diu que encara falta integrar més a aquests infants i que els seus aprenentatges en la matèria de català estiguin més vinculats annexes a la resta del grup-classe. Al igual que es fan ACIS a la resta d'assignatures dins el mateix espai que els infants que no tenen aquestes adaptacions i de manera molt inclusiva, també s'haurien de fer a l'ensenyament de la llengua catalana.

Trobes important que l'alumnat nouvingut rebi un bon ensenyament del català?

Sí, la llengua catalana està molt present a la vida de les nostres illes (encara que cada vegada menys), però és molt important conèixer-la per una major inserció en la societat. Crec que conèixer les llengües que es parlen a una localitat i la cultura d'aquesta, t'obri portes laborals, socials, econòmiques,...

Pens que els infants tenen més capacitat d'absorció d'una nova llengua i per això hem d'aprofitar l'etapa d'Educació Infantil i/o Educació Primària per motivar-los a conèixer i engrescar-se a aquesta llengua.

També trobo important que aquest apropament que es fa amb els alumnes nouvinguts a la nostra llengua, es faci a les famílies que estiguin dispostes a fer-ho. Crec que hi ha d'haver una empatia mútua entre l'escola i les famílies nouvingudes per arribar a un enteniment i que arribi la informació per ambdues parts.

Quina formació has rebut i penses que ha estat més útil a l'hora d'ensenyar català a alumnat nouvingut?

A la diplomatura vaig fer l'assignatura de català que t'acredita per l'ensenyament en català i en català, i ha estat l'única formació específica per l'ensenyament a alumnes nouvinguts. Crec que els mestres no tenim formació suficient en aquest aspecte, i en molts altres, llevat de la formació que facis pel teu compte.

Per als mestres que no tenen una bona formació per afrontar aquest tema, què recomanes o quins recursos recomanaries?

Crec que és necessari llegir bé el document que ens ofereix weib.caib sobre el PALIC; on s'explica bé quin és aquest Pla i en què consisteix, surten diferents experiències d'escoles de les Illes Balears respecte a aquest tema, trobam recursos com els diccionaris visuals de diferents nivells, etc.

Quins recursos o estratègies didàctiques has emprat en l'ensenyament-'aprenentatge del català amb alumnat nouvingut?

El recurs més emprat és el diccionari visual, com a material de suport específic per aprendre vocabulari de la llengua catalana; així com també l'ús de pictogrames a l'hora de presentar propostes escrites que aporten una millor comprensió. També crec que és necessari ser participants actius a les festes tradicionals de les nostres illes, aprofitant-les per apropar a l'alumnat a la nostra cultura i llengua.

Algunes de les pautes metodològiques que seguim a l'hora de tractar amb alumnat nouvingut són les següents:

Algunes estratègies metodològiques que utilitzo per l'ensenyament-aprenentatge del català són:

- Tenir una actitud positiva respecte a l'ús normatiu, correcte i genuí de les llengües.
- Tenir un domini fluït de les llengües que ensenya i usar-les correctament i amb propietat en tot moment, per ser un model a seguir per l'alumnat.
- Crear un clima comunicatiu a l'aula on l'ús correcte de la llengua sigui promogut i valorat.
- Conèixer les tècniques d'intervenció didàctiques a l'educació bilingüe.
- Comprendre i valorar positivament la llengua que coneix en arribar a l'escola.
- Distribuir l'espai de l'aula, de manera que possibiliti la conversa amb els altres.
- Parlar clar, amb frases curtes, cuidant la pronunciació i la naturalesa expressiva.
- Acompanyar la paraula d'un suport gestual i visual que possibiliti la millor comprensió del llenguatge.
- Atendre al ritme de creixement individual també en relació amb la llengua. Això exigeix respectar el temps de silenci, fins al moment en què es comença a expressar en la segona llengua.
- Donar a l'alumne material lingüístic suficient perquè pugui elaborar les seves pròpies hipòtesis.
- Utilitzar la parafrasi, la formulació amb altres paraules dels missatges que enviem, fins a assegurar la bona comprensió dels mateixos.

Podries fer una valoració general de tot el que envolta l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut (recursos i estratègies, pla d'acollida, currículum, govern i ajudes que proporcionen al mestre, centre escolar i la seva funció en aquest procés...)

Crec que seria necessària més formació pel professorat on es proporcionin recursos específics per l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut.

En aquest procés d'aprenentatge pens que l'escola té un paper fonamental ja que és el factor principal quan la família tampoc entén la llengua catalana. No s'ha de quedar en un ensenyament per poder passar de curs i aprovar l'assignatura, sinó que ha de ser un aprenentatge per la vida en societat i per la inclusió d'aquests infants i les seves famílies a les nostres illes.

Estic molt d'acord amb les afirmacions Liliana Tolchinsky on diu que els usos de la llengua que s'han de donar a les aules són:

- Vida quotidiana a l'aula (ús pràctic): fa referència a aquells usos lingüístics del grup classe en els quals s'organitza l'aprenentatge, la convivència, el temps lliure, la comunicació amb les famílies, l'assemblea i serveixen per satisfer les necessitats quotidianes.
- La literatura i els jocs de llengua (ús literari): inclou usos relacionats amb la competència literària, són activitats lligades a la literatura, a la capacitat d'expressar sentiments i emocions, de crear mons imaginaris.
- Les àrees curriculars (ús científic): inclou aquells usos lingüístics relacionats amb el desenvolupament de la competència acadèmica, mitjançant l'ús vehicular de les dues llengües.

3. Entrevista a Irene García:

Has tingut relació amb l'ensenyament del català a alumnat nouvingut? Quin tipus o quina tasca has desenvolupat?

Sí. He fet les adaptacions curriculars com a tutora.

Sempre has parlat català? Què opines de l'ensenyament del català que has rebut (tradicional, aprenentatge significatiu)?

Sí, he parlat sempre el català i he rebut un ensenyament del català tradicional

Quan tu estudiaves, als nins o nines que no parlaven català , se'ls donava qualche tipus de suport?

No rebien cap tipus de suport.

Quina visió o opinió ens pots aportar la situació de l'alumnat nouvingut quant a l'aprenentatge del català?

Reben ajuda per part de la tutora i l'AD, així com material adaptat. La meva opinió és molt positiva.

Trobes important que l'alumnat nouvingut rebi un bon ensenyament del català?

Sí.

Quina formació has rebut i penses que ha estat més útil a l'hora d'ensenyar català a alumnat nouvingut?

No he rebut cap tipus de formació.

Per als mestres que no tenen una bona formació per afrontar aquest tema, què recomanes o quins recursos recomanaries?

Ajuda de l'equip de suport i orientació. També és molt útil parlar amb tutores que tinguin aquesta experiència.

Quins recursos o estratègies didàctiques has emprat en l'ensenyament-'aprenentatge del català amb alumnat nouvingut? J

Jocs de vocabulari, jocs per aprendre camps semàntics, cançons, contes, material visual, repetir les paraules, utilitzar gests visuals, assegurar-me que ha entès el missatge, activitats de cohesió de grup, ordres clares i específiques...

Podries fer una valoració general de tot el que envolta l'ensenyament del català a l'alumnat nouvingut (recursos i estratègies, pla d'acollida, currículum, govern i ajudes que proporcionen al mestre, centre escolar i la seva funció en aquest procés...)

La meva opinió és que falten recursos tan materials com humans. A vegades és difícil poder atendre a totes les necessitats que té un grup-classe. Es necessita més suport i més desdoblaments.